1.8.2021

בסיס וחברים

1. יהא V מ"ו. יהיו $W_1 \subseteq W_2$ תתי מרחבים. הוכיחו/הפריכו: כל בסיס של W_2 ניתן לצמצום לבסיס של W_1. (בכל בסיס B של W_2 ניתן למצוא $B' \subseteq B$ כך ש B' הוא בסיס של W_1).

פתרון: הפרכה $V = \mathbb{R}^2$ ו

$$W_1 = \operatorname{span}\left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix} \right\}$$
$$W_2 = \operatorname{span}\left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$$

אזי מתקיים כי $W_2 = \mathbb{R}^2$ כי $\left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$ בת"ל (הם לא כפולה אחד של האחר) והם $2 = \dim \mathbb{R}^2$ ולכן לפי השלישי חינם הם בסיס של $\mathbb{R}^2$. לכן $W_1 \subseteq W_2$. בנוסף

$$B_2 = \left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$$

הוא בסיס של W_2 ולא ניתן לצמצמו לבסיס של W_1 שהרי $\left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}, \left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}, \left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}, \emptyset$ הם כל תתי הקבוצות של B_2 ואף אחד מהם לא פורש את W_1.

2. יהא V מ"ו. יהיו $W_1 \subseteq W_2$ תתי מרחבים. הוכיחו/הפריכו: קיים בסיס של W_2 שניתן לצמצום לבסיס של W_1.

פתרון: משפט שראיתם בהרצאה (אני מקווה) כל בסיס של W_1 ניתן להרחיב לבסיס של W_2. בנוסף, ל W_1 קיים בסיס שנסמנו B_1 ולפי המשפט ניתן להרחיבו ל B_2 שהוא יהיה בסיס ל W_2 (כלומר $B_1 \subseteq B_2$ והוא בסיס של W_2). לכן: B_2 הוא בסיס ל W_2 וניתן לצמצמו לבסיס של W_1 (הצמצום = B_1).

מרחבי מטריצה

1. מצאו בסיסים ל $C(A), R(A), N(A)$ עבור

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 3 & 3 & 5 \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{3\times 4}$$

פתרון: נדרג את A

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 3 & 3 & 5 \end{pmatrix} \to \cdots \to \begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

ואז:

- $N(A)$: מרחב האפס של A זה פשוט קבוצת הפתרונות (המוכרת לנו) של המערכת ההומגנית $Ax = 0$. דירגנו את A ולכן קל לראות ש

$$N(A) = \left\{ \begin{pmatrix} -3t-2s \\ -s \\ t \\ s \end{pmatrix} \mid s, t \in \mathbb{R} \right\} = \left\{ t \begin{pmatrix} -3 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} + s \begin{pmatrix} -2 \\ -1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \mid s, t \in \mathbb{R} \right\} = \text{span} \left\{ \begin{pmatrix} -3 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -2 \\ -1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$$

ו $\left\{ \begin{pmatrix} -3 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} -2 \\ -1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$ בסיס ל $N(A)$.

- $R(A)$: מרחב השורות (+משפט: מרחב השורות לא מתקלקל בדירוג):

$$R(A) = \text{span} \left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \\ 4 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 3 \\ 3 \\ 5 \end{pmatrix} \right\} = \text{span} \left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 3 \\ 2 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \right\} = \text{span} \left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 3 \\ 2 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$$

ו $\left\{ \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 3 \\ 2 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \right\}$ (שורות שונות מאפס לאחר דירוג) זה בסיס ל $R(A)$.

- $C(A)$: מרחב העמודות (משפט: הוא כן עלול להתקלקל בדירוג אבל מה שנשמר זה המיקום של עמודות בת"ל).

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 3 & 3 & 5 \end{pmatrix} \to \cdots \to \begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

בצורה מדורגת, העמודות שהן בת"ל (המספר המקס' של כאלה) הן עמודות שיש בהם איבר מוביל. אצלנו זה עמודה 1

ועמודה 2 ולכן עמודה 1 ועמודה 2 במטריצה A (המקורית!) יהוו בסיס ל $C(A)$. כלומר, אצלנו,

$$\left\{\begin{pmatrix}1\\0\\1\end{pmatrix},\begin{pmatrix}2\\1\\3\end{pmatrix}\right\}$$

הוא בסיס ל $C(A)$. שימו להדגמה של משפט הדרגה (לכל $A\in\mathbb{F}^{m\times n}$ מתקיים כי $\dim N(A)+\text{rank}A=n$): אצלנו,

$$\dim N(A)+\text{rank}A=2+2=4$$

ולכך ש

$$\dim C(A)=2=\dim R(A)$$

(א) מצאו בסיס ל $W=\text{span}\left\{\begin{pmatrix}1\\0\\1\end{pmatrix},\begin{pmatrix}2\\1\\3\end{pmatrix},\begin{pmatrix}3\\0\\3\end{pmatrix},\begin{pmatrix}4\\1\\5\end{pmatrix}\right\}$.

פתרון: W הוא פשוט $C(A)$ של השאלה. ול $C(A)$ מצאנו בסיס (האמת, שזה דרך לצמצם קבוצה פורשת לבסיס). כלומר

$$\left\{\begin{pmatrix}1\\0\\1\end{pmatrix},\begin{pmatrix}2\\1\\3\end{pmatrix},\begin{pmatrix}3\\0\\3\end{pmatrix},\begin{pmatrix}4\\1\\5\end{pmatrix}\right\}$$

היא פורשת את W. ואם נשים את הוקטורים כעמודות מטריצה (A שלנו) ונמצא בסיס ל $C(A)$ כמו שעשינו, אנחנו בעצם מצמצם לבסיס. מה שגילנו זה ש

$$\left\{\begin{pmatrix}1\\0\\1\end{pmatrix},\begin{pmatrix}2\\1\\3\end{pmatrix}\right\}$$

בסיס ל $C(A)$ ששוה ל W.

הערה: באופן דומה יכלנו להגדיר $M=\begin{pmatrix}1&0&1\\2&1&3\\3&0&3\\4&1&5\end{pmatrix}$ ואז מתקיים ש $R(M)=W$. ואנחנו יודעים איך למצוא בסיס למרחב שורות של מטריצה (פה, לא בהכרח שנקבל צמצום לבסיס. אנחנו ניקח שורות שונות מאפס בצורה מדורגת של M).

2. השלימו את קבוצת הוקטורים (נתון שהם בת"ל) הבאה

$$\left\{ \begin{pmatrix} 1+i \\ 1 \\ 3 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 2 \\ 1-i \\ 2+i \\ 5 \end{pmatrix} \right\}$$

לבסיס של $\mathbb{C}^4$.פתרון: נשים את $\begin{pmatrix} 1+i \\ 1 \\ 3 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 2 \\ 1-i \\ 2+i \\ 5 \end{pmatrix}$ בעמודות מטריצה ונוסיף עוד עמודות שהם בסיס ל $\mathbb{C}^4$ ונדרג:

$$\left(\begin{array}{cc|cccc} 1+i & 2 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1-i & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 3 & 2+i & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 5 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \to \cdots \to \left(\begin{array}{cc|cccc} 1+i & 2 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & \frac{5}{3}+\frac{i4}{3} & -\frac{1}{6}(1-i) & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -\frac{3}{5} \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & -\frac{3}{10}(1-i) \end{array} \right)$$

ונקבל ש בעמודות 1 עד 4 יש איברים מובילים במטריצה מדורגת ולכן עמודות 1 עד 4 במטריצה המקורית הם בת"ל (הם בסיס למרחב העמודות שלה). כלומר

$$\left\{ \begin{pmatrix} 1+i \\ 1 \\ 3 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 2 \\ 1-i \\ 2+i \\ 5 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}, \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} \right\}$$

בת"ל. כיוון שיש פה 4 וקטורים בת"ל (ו $\dim \mathbb{C}^4 = 4$) נקבל לפי השלישי חינם שזהו בסיס ל $\mathbb{C}^4$.

3. תהא $A \in \mathbb{R}^{n\times n}$ נגדיר $B = \begin{pmatrix} A \\ A \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{2n\times n}$ ו $C = \begin{pmatrix} A \\ A^t \end{pmatrix} \in \mathbb{R}^{2n\times n}$. הוכיחו/הפריכו:

(א) לכל A מתקיים $\text{rank}A = \text{rank}B$.

פתרון: הוכחה: נבצע את הפעולות $R_{n+1} - R_1, \ldots, R_{n+n} - R_n$ על המטריצה B ונקבל

$$B = \begin{pmatrix} A \\ A \end{pmatrix} \to \cdots \to \begin{pmatrix} A \\ 0 \end{pmatrix}$$

ולכן

$$\text{rank}B = \text{rank}\begin{pmatrix} A \\ 0 \end{pmatrix} = \text{rank}A$$

כי מספר עמודות בת"ל מקסימאלי ב $\begin{pmatrix} A \\ 0 \end{pmatrix}$ שווה למספר עמודות בת"ל מקסימאלי ב A.

(ב) לכל A מתקיים $\text{rank}A = \text{rank}C$.

פתרון: הפרכה $n = 2$ ו

$$A = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$$

ואז

$$C = \left(\begin{array}{cc} 0 & 1 \\ 0 & 0 \\ \hline 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{array}\right)$$

ומתקיים $\text{rank}A = 1$ ואילו $\text{rank}C = 2$.

(ג) קיימת A שעבור $\text{rank}C = 2\text{rank}A$.

פתרון: הוכחה - הדוגמה מסעיף קודם.

(ד) קיימת A שעבור $\text{rank}C > 2\text{rank}A$ (להזכירכם: $C = \begin{pmatrix} A \\ A^t \end{pmatrix}$).

פתרון: הפרכה. נוכיח שלכל A מתקיים $\text{rank}C \leq 2\text{rank}A$. הוכחה: להזכירכם $\text{rank}A = \text{rank}A^t$. ולכן המספר המקס' של שורות בת"ל ב A הוא $\text{rank}A$. המספר המקס' של שורות בת"ל ב A^t הוא $\text{rank}A$. ולכן המספר המקס' של שורות בת"ל ב C הוא לכל היותר $\text{rank}A + \text{rank}A$ (השורות הבת"ל מהחלק של A + השורות הבת"ל מהחלק של A^t). במילים אחרות, ע"י פעולות דירוג ניתן להגיע ל $n - \text{rank}A$ שורות אפסים בחצי העליון ו $n - \text{rank}A$ שורות אפסים בחצי התחתון.

(ה) קיימת A שעבור $\text{rank}C < 2\text{rank}A$.

פתרון: הוכחה, למשל

$$A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$$

ואז

$$C = \left(\begin{array}{cc} 1 & 0 \\ 0 & 0 \\ \hline 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{array}\right)$$

ומתקיים $\text{rank}C = 1 = \text{rank}A$.

4. עבור $A \in \mathbb{F}^{n \times n}$ המקיימת $A^2 = 0$ הוכיחו כי $\text{rank}A \leq \frac{n}{2}$ (ב XI)

5. יהיו $A, B \in \mathbb{F}^{n \times n}$ המקיימות $\text{rank}(A) + \text{rank}(B) > n$. הוכיחו כי $AB \neq 0$.

פתרון: נב"ש ש $AB = 0$ בפרט לכל עמודה j מתקיים

$$0 = C_j(AB) = A \cdot C_j(B)$$

ולכן קיבלנו, שכל עמודה של B שייכת ל

$$N(A) = \{v \in \mathbb{F}^n \mid Av = 0\}$$

(כי A כפול עמודה של B שווה 0). לכן $C(B)\subseteq N(A)$ (אם כל עמודה של B שייך לאיזה שהוא ת"מ W אזי $C(B)\subseteq W$) ולכן

$$\dim C(B)\leq \dim N(A)$$

ולכן (אם נחבר $\mathrm{rank}A$ לשני האגפים)

$$n<\mathrm{rank}A+\dim C(B)\leq \dim N(A)+\mathrm{rank}A=n$$

השיווין האדום זה משפט הדרגה, השיווין הירוק הוא הנתון. קיבלו סתירה $n<n$.

6. תהא

$$A=\begin{pmatrix}1&1&*\\1&*&1\\ *&*&1\end{pmatrix}\in\mathbb{R}^{3\times 3}$$

(כוכביות = כל דבר אפשרי, הכוכביות לא בהכרח שוות). נתון שקיימים 2 פתרונות בת"ל למערכת $Ax=0$. מצאו את A.
פתרון: לפי הנתון נסיק כי $\dim N(A)\geq 2$ מכאן, לפי משפט הדרגה

$$\dim N(A)+\mathrm{rank}A=3$$

ולכן

$$\mathrm{rank}A=3-\dim N(A)\leq 3-2=1$$

מצד שני $\mathrm{rank}A\geq 1$ (כי $\mathrm{rank}A=0$ שקול לכך ש $A=0$ וזה לא המקרה). לכן $\mathrm{rank}A=1$. כיוון שהעמודה הראשונה אינה אפסים היא בסיס למרחב העמודות (משפט השלישי חינם) ולכן העמודה השניה והשלישית ת"ל בעמודה הראשונה (כלומר כפולה של העמודה הראשונה). לכן נקבל שעמודה השניה היא כפולה ב 1 של העמודה הראשונה (למה כפולה ב 1? לפי האיברים ב $1,1$ ו $1,2$) במילים אחרות,

$$\alpha\begin{pmatrix}1\\1\\ *\end{pmatrix}=\begin{pmatrix}1\\ *\\ *\end{pmatrix}$$

גורר ש $\alpha=1$. ובחישובים דומים נקבל בסופו של דבר

$$\begin{pmatrix}1&1&1\\1&1&1\\1&1&1\end{pmatrix}$$

7. יהיו $A,B\in\mathbb{F}^{m\times n}$ הוכיחו כי

(א) $\mathrm{rank}(A+B)\leq \mathrm{rank}(A)+\mathrm{rank}(B)$

פתרון: טענת עזר $C(A+B)\subseteq C(A)+C(B)$ הוכחת עזר: (איך נראה איבר במרחב עמודות של מטריצה M? צ"ל

של עמודות M שניתן לכתוב כ Mv עבור v כלשהוא. למשל

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{pmatrix}\begin{pmatrix} \alpha_1 \\ \alpha_2 \\ \alpha_3 \end{pmatrix} = \alpha_1\begin{pmatrix} 1 \\ 4 \end{pmatrix} + \alpha_2\begin{pmatrix} 2 \\ 5 \end{pmatrix} + \alpha_3\begin{pmatrix} 3 \\ 6 \end{pmatrix}$$

שזהו צ"ל של עמודות $\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \end{pmatrix}$). יהא $v\,(A+B)$ במרחב העמודות של $A+B$. לפי פילוג, לכל v מתקיים

$$(A+B)\,v = Av + Bv \in C(A) + C(B)$$

וסיימנו. לכן

$$\begin{aligned}\text{rank}(A+B) = \dim C(A+B) &\le \dim\left[C(A)+C(B)\right] \\ &= \dim C(A) + \dim C(B) - \dim C(A)\cap C(B) \\ &\le \dim C(A) + \dim C(B) \\ &= \text{rank}(A) + \text{rank}(B)\end{aligned}$$

כאשר השיויון באדום הוא משפט המימדים ($\dim W_1 + W_2 = \dim W_1 + \dim W_2 - \dim W_1 \cap W_2$) וסיימנו.

(ב) $\text{rank}(A-B) \ge \text{rank}(A) - \text{rank}(B)$.

פתרון: נשתמש בסעיף א. ונקבל ש

$$\text{rank}(A-B) + \text{rank}B \ge \text{rank}\left((A-B)+B\right) = \text{rank}A$$

ולכן בהעברת אכף נקבל

$$\text{rank}(A-B) \ge \text{rank}(A) - \text{rank}(B)$$

כנדרש.

8. תהא $A \in \mathbb{F}^{m\times n}$ מטריצה שדרגתה $\text{rank}A = r$. הוכיחו כי קיימת תת-מטריצה מגודל $r \times r$ הפיכה.